

Fólkaflokkurin avgerandi

Oddagrein

Ætlanin um føroyskt fullveldi fær aftur størri undirtøku millum føroyskar veljarar, og vilja sleppa av við danska blokkstuðulin eftir ávísam áramáli. Hetta má vera greiða niðurstøðan, eftir at parturin um fullveldi og blokkstuðulin í veljarakanningini hjá Dimmalætting og Berlingske Tidende varð kunngjørdur.

45 prosent av teimum, sum svaraðu, taka undir við ætlanini um fullveldi, og 43 prosent siga nei. Næstan 60 prosent halda, at blokkstuðulin skal annaðhvørt minka í ávíst áramál ella í góðum tíðum.

Samstundis slær kanningin fast, at alternativ við ætlanina um fullveldi - uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um eina sjálfstýrslóg - hevur minkandi undirtøku. Í apríl mánað tóku 32 prosent undir við uppskoti Javnaðarflokksins um sjálfstýri við danskari grundlóg í ríkisfelagsskapi. Nú er talið 25 prosent.

Talan er um eina kanning, og á hesum stað skulu ikki nakrar talgreiningar gerast, men áhugavert er at síggja, at bara helvtin av fólkafloksveljarunum tekur undir við fullveldisætlanini. Eygleiðarar hava sett spurnartekin við, hvussu heiljartaður Fólkaflokkurin tekur undir við ætlan landsstýrissins. Orðaskifti hava bent á, at fólkafloksfólk norðan fyri Hórisgøtu, í Eysturoy og Norðoyggjum, eins og í Sandoynni, eru ram loysingarfólk, afturímóti umboðum floksins í Suðurstreymoy.

Hetta er støðan áðrenn úrslitið av Hvítbókini er komið fram, og áðrenn vit kenna fíggarligu avleiðingarnar, um vit taka fullveldi. Hugsast kann, at gongur úrslitið ov nær pengapunginum, kann stívlaga helvtin lættliga broytast til slaka helvt.

Eisini er áhugavert, at bara 17 prosent av javnaðarveljarunum taka undir við fullveldisætlanini. Nú eru nógvir leikar at leika, og enn ber ikki til at siga nakað sum helst, men í prinsippinum er greitt, at skal ætlanin um fullveldi fáa tann »neyðuga meirilutan« er neyðugt við stuði frá fleiri javnaðarveljarum. Hetta tal hevur ligið rættliga stóðugt, so tað verður kanska undirtøkan, men meiri spennandi verður, hvørja stóðu sambandsvongurin í Fólkaflokkinum tekur. Hann verður - eins og í 1946 - tann avgerandi marginalurinn, sum støðan tyktist at vera í dag.

Sosialurinn

Viðmerkingar:

Ríkisveitingin skaðilig ella gagnlig?

Nú verður sagt av samgonguni, at ríkisveitingin (umleið 1400 milliónir kr árliga) skal burtur — tí hon er skaðilig.

Nú eri eg ein av teimum, ið ongantíð havi skilt hesa áskoðan.

Fyri mær tyktist hendan veiting at hava verið eitt satt vælsignisli fyri Føroyar.

Tí stóru partur av

-føroyska heilsuverkinum
-skúlanum
-almanaveitingum

o.a. eru góðin av hesi veiting.

Tað skal ikki stórt hugflog til at síggja, at veitingin hevur tryggja okkara sjúku og gomlu, börnum og ungu. Fíggarliga avleiðingin:

Tað nú verður sagt, at veitingin er skaðilig fyri føroyska samfelagið, so standa mong fólk í Føroyum helst spyrjandi.

Hvi hevur fullveldissamgongan tikið størstu ríkisveiting í føroya søgu heim og tryggja Føroyum hana í tryð - samstundis sum teir siga at hon er skaðilig? Teir høvdu havt møguleika at sloppið Føroyum undan nokrum av hesum "skaðiliga"

Men higartil hevur samgongan ikki greitt einum føroyingi frá, hvat hendur í føroyska samfelagnum, um ríkisveitingin verður skorin burtur ella avtrappað.

Væl verður tosa um

nýggjar vinnur.

Men hvat hendur í Føroyum um nýggjar vinnur ikki fara at bloma í eini nøgd og stóð, ið svarar til eina fullveldis avtalaða, minkandi ríkisveiting? Tí ongin kann avtala at vinnur í Føroyum skulu vaksa líka skjótt sum ríkisveitingin verður avtakin.

Tað skal heldur ikki stórt hugflog at vita hvør tá fær rokningina: Palliba!

Men núverandi samgonga má hava hana burtur av eini orsök: — hon skal loysa.

Eftir standa vit við spurninginum:

Hvussu og hvør skal gjalda tað, ríkisveitingin ger

idag?

Tað eigur fullveldissamgongan at svara uppá áðrenn teir vaða so langt út við føroya fólk at stóru partur ferst!

Vinarliga
Marjus Dam

Kongaríkið verður ikki minni

Vit føroyingar mangla avbjóðingar, og tað nýtir Tjóðveldisflokkurin sum grundarlag fyri at fáa fullveldi.

Fyri einum ári síðani vildu teir loysa, men í dag er bert fullveldi á skránni. Í dag vilja teir hava felags kongshús, felags valuta, felags útbúgvingarmøguleikar, felags danskt reytt ES pass o.s.fr.

Áðrenn lögtingsvalið skuldi Føroyar loysast frá Danmark. Vit minnst óll bannarar frá Tjóðveldisflokkinum, har tað við stórum stavum stóð, at Tjóðveldisflokkurin skuldi loysa. Hetta rungaði í oyrum hjá ungum fólkum og eisini hjá nokrum tilkomnum. Onkur kom inn á Løgtingið við lummanum fullum við lyftum og ungum atkvøðum.

Føroyar skuldi loysast frá Danmark, og tað var eingin í va um, at hetta var tað, sum flokkurin ynskti.

Hetta ynskir Tjóðveldisflokkurin ikki í dag.

Í dag ynskir flokkurin bert fullveldi (ógvuliga avmarkað) og ikki loysing, sjálvt um allar lýsingar og allir uppstillarar søgdu loysing vera einasta loysn fyri føroyingar.

Tjóðveldisveljararuguuttan íva merkja seg snýtt og serliga nú, tá Tjóðveldisflokkurin ynskir felags kongshús.

Hetta var heldur ikki uppá tal áðrenn valið, men vit broytast og mennast øll, sum tíðin liður.

Etið kongshús-gularótina
Sambandsflokkurin lovaði samband, og tað koma vit undir øllum umstøðum at hava í nógv Harrans ár afturat. Serliga eftir at Tjóð-

veldisflokkurin er farin at vakla í sínum grundhugsjónum.

Nú landsstýrið hevur etið kongshús-gularótina, fer danska stjórnin óivað at góðtaka, Føroyar verða fullveldi, men í veruleikanum verða vit ein partur av ríkisfelagsskapinum, so leingi sum vit hava felags danskt kongshús saman við Grønlandi. Alt verður uttan íva sum áður.

Latið endiliga Tjóðveldismenn kalla Føroyar eitt fullveldi, men vanliga borgarin veit avbera væl, at vit ikki hava fingið loysing so leingi, sum vit hava felags kongshús, atgongd til felags danskt ES pass, fría atgongd til danskar útbúgvingar, felags danskt gjaldoyra o.s.fr.

Eingin rættilig loysing

Vit eru langt frá at gerast íslendskt ríkismódel, og hetta fróðir okkum sambandsfólk.

Tjóðveldisflokkurin hevur sæð, at vit hava brúk fyri útbúgvingarmøguleikum og øðrum dessertum, sum ríkið Danmark kan bjóða okkum føroyingum.

Tað, sum sambandsfólk vóru bangin fyri, var einari rættiliger loysing, sum bleiv lovað áðrenn valið, men einki bendir á, at hetta er tað, sum Tjóðveldisflokkurin ynskir nú.

Talan er bert um eitt nýtt heiti, ið eitur fullveldi, og eina strikan av blokkstuðlinum yvir 20 ár. Tá kunnu teir kanska siga, at teir finga fullveldi. Lati teir bara tað. Eitt er, hvat vit kalla okkum, og eitt annað er, hvat vit eru í danska kongaríkinum.

Sambandsflokkurin fær so stótt nokk at gera í nógv ár afturat, eftirsum vit ikki fáa nakra kalda loysing.

Føroyum vantar avbjóðingar

Tað tyktist, sum loysingarbylgjan er sett í verk grundarlag manglandi ábyrgd frá okkum føroyingum. Øll vilja hava ábyrgd fyri tí starvi ella uppávi, sum hvør einstakur fæst við. Tey flestu føla hóast alt eisini ábyrgd.

Vit føroyingar hava fingið tillutað okkara ábyrgd í ríkinum, og hægsti myndugleikin í Føroyum er okkara løgmaður. Hann hevur eisini ábyrgdina av sínum monnum í Tinganesi. Um landsstýrismenn ikki kunna røkja starv sitt, er tað løgmaður, ið skal geva nesa ella lata høvd rulla, um hann skal virka sambært tí myndugleika, hann hevur yvir fyri landsstýrismonnum.

Ábyrgdina hevur okkara stýrið fingið fyri langari tíð síðani.

Vit minnst øll fyrrverandi landsstýrismannin í samferðslumálum, sum undanfarni løgmaður, Edmund Joensen, mátti biðja flyta út úr Nesinum. Formaður Sambandsflokksins fólð hetta sum sína ábyrgd. Ábyrgdin, sum Tjóðveldisfólk tosa so nógv um, er meira eitt prát um avbjóðingar fyri okkum føroyingar.

ES — ein felagsskapur fyri okkum

ES kundi verið ein stór avbjóðing fyri okkum, men so leingi sum kjáði um ES als ikki kemur uppá tal, verða vit ongantíð limir.

Tað ganga nógv ár, áðrenn vit hava valt at gerast limir, og til vit gerast limir. Spurningurin um ES er so vandmikil í Føroyum, at

løgtingsmenn óttast fyri at missa ov nógv atkvøður, um kjáði av álvara byrjar. ES-limaskaurin fer uttan íva at gerast aktuellur fyrr ella seinni, men hetta fer at splitta flokkar, líkasam veljaraskarin hjá tí einstaka lokal-politikkarinum eisini verður knústur sundur í tveir ella fleiri partar.

ES er ein avbjóðing, sum vit eiga at kanna og har hugt verður nærri, um hetta er ein felagsskapur fyri okkum ella ikki. Nógvir fyrimunir eru við ES; men nógvir vansar ligga sjálvandi eisini í pakknum.

Útbúgvingarmøguleikarnir í ES hava vit atgongd til í dag, eftirsum at vit uttan hóvasták kunnu kalla okkum danir við einum reyðum passi í lummanum.

Haraftrat eru fleiri aðrir góðir fyrimunir eru við ES-limaskapi, solum útflutningur og stuðul til nýggjar vinnur. Men sum nú er, hava vit bert lættar og tunnar sáttmálar, sum sjálvandi gevur mótpørtum okkara størri fyrimunir.

Nýggjar vinnur og núverandi vinnur høvdu fingið stóran áðóða av hesum felagsskapi. Tað er ikki uttan grund, at so nógv lond ynska at sleppa upp í part sum ES-limir.

Michael Jensen
formaður í Unga
Samband